

## Enkele voorbeelden van casussen en dilemma's

Een dilemma is een ervaren keuzesituatie waarin elke oplossing op bezwaren stuit. Het enige wat erop zit is de voors en tegens van mogelijke oplossingen tegen elkaar af te wegen en de vraag te stellen: Wat weegt het zwaarst? Nadat u een keuze hebt gemaakt blijft het morele dilemma's vaak bestaan en aan uw geweten knagen. Echte dilemma's zijn vaak **niet** op te lossen. Daar is het een dilemma voor. Dilemma's worden vaak beheersbaar gemaakt waardoor het lijkt of het dilemma is opgelost maar dat is doorgaans **niet** zo.

De casussen in deze bijlage zijn alleen ter illustraties.

### Het paard van Margriet

In een instelling voor verstandelijk gehandicapten 'De Veilige Haven' wonen vijfhonderd bewoners. Eén van hen is Margriet O., de 16 jarige dochter van de zeer rijke makelaar O. Margriet is motorisch en verstandelijk gehandicapt. Het gaat eigenlijk niet zo goed met haar ontwikkeling, ook niet in vergelijking met de andere meisjes op de woning 'De Kajuit'. Het enige waar ze volgens de begeleiders en fysiotherapeuten vreugde en motorische ontwikkeling aan schijnt te ontleen is het twee-wekelijkse paardrijden in de kleine manege die grenst aan 'De Veilige Haven'.

Margriet zou eigenlijk wat vaker moeten rijden, maar de financiële en personele middelen zijn beperkt. Vader O. heeft dat ook geconstateerd en de directie meegedeeld dat hij een paard voor Margriet heeft gekocht en eventueel een bedrag van 50.000 euro ter beschikking wil stellen, onder voorwaarde dat Margriet elke dag kan rijden.

De directie reageert hier in eerste instantie afwijzend op, waarop de vader dreigt om Margriet elders te plaatsen, waar men wel aan zijn eisen aangaande de verzorging van Margriet tegemoet komt.

- Welke morele principes lijken in deze casus met elkaar te botsen?
- Noem één relationele, publieke, organische en één professionele norm die mogelijkerwijs ook relevant is in deze casus.

### De 24 uren afzegregel

Het management van een goedlopende fysiotherapiepraktijk heeft besloten dat, ongeacht de reden van een patiënt (ziekte, sterfgeval, vertraging), de 24uurs afzegregeling vanaf heden voor de volle 100% moet worden nageleefd. Iedere niet nagekomen afspraak betekent voor een patiënt betalen. Er mogen geen uitzonderingen meer worden gemaakt op deze regel. Elke werknemer die zich hier niet aan houdt, wordt hierop aangesproken en zal de consequenties hiervan ondervinden.

Nu belt er om 9.00 uur een patiënt op waar je een 'goede band' mee hebt opgebouwd. De patiënt zegt 'Ik kan niet op de afspraak van 10.00 uur verschijnen omdat mijn partner een ongeluk op zijn werk heeft gehad met een heftruck. Hij is in kritieke toestand op weg naar het ziekenhuis. Ik ben net opgebeld en inmiddels ook met spoed op weg naar hetzelfde ziekenhuis.'

- Is het wel of niet acceptabel om een rekening te sturen?
- Zo ja, waarom wel?
- Zo nee, waarom niet?

### Homofilie in het ziekenhuis

In een ziekenhuis wordt in verband met een chronische knie blessure een mannelijke cliënt aangemeld. Hij wordt ontvangen door één van de vele fysiotherapeuten die daar werkzaam zijn. In de ogen van de cliënt komt de mannelijke fysiotherapeut nogal vrouwelijk over. Hij 'beschuldigt' de fysiotherapeut ervan homofiel te zijn en wil niet door hem geholpen worden. Iets later in het gesprek geeft hij aan ook niet door andere mannelijke fysiotherapeuten te willen worden geholpen. Hij staat erop dat hij een behandeling krijgt van een vrouwelijke fysiotherapeut.

- Wat is uw primaire reactie?
- Wat is uw secundaire reactie?

### **Wilsonbekwaam?**

Een patiënt van 80 jaar die al lange tijd verblijft op een gesloten afdeling in een verpleeghuis heeft onlangs zijn rechterheup gebroken na het doormaken van een val. De patiënt is gefixeerd in zijn stoel op verzoek van de familie, die nu het beleid bepaald vanwege dat de patiënt in kwestie bekend is met vergevorderde dementie en dus wettelijk wordt vertegenwoordigd door de familie. De familie wil dat hun vader op de stoel blijft zitten om te voorkomen dat hij opnieuw valt en iets breekt en mogelijk hieraan overlijdt.

De patiënt wil steeds opnieuw graag opstaan en probeert zijn gordel die hem fixeert los te maken. Hij pakt scharen, messen en heeft nu kortgeleden ook een fotolijst kapot gemaakt om met het glas zijn gordel los te snijden. De patiënt vraagt aan zijn zorgverleners die hem steeds opnieuw fixeren: Wat doen jullie mij aan? Waaraan heb ik dit verdiend?

Wat is hier het morele dilemma en wat of hoe staat u hierin als zorgverlener als dit uw patiënt zou betreffen?

### **Zorgen met hart en ziel!**

Marianne heft vol overtuiging voor haar baan in de verpleging gekozen in een team van verpleging in het verpleeghuis. Zorgen is haar op het lijf geschreven. En thuis zorgt ze voor haar man en de twee jonge kinderen van vier jaar (Iris) en twee jaar (Leon). En ze doet altijd de boodschappen voor haar oude overbuurvrouw. Als je haar iets vraagt staat ze altijd voor je klaar. Ze heft een fijne echtgenoot die in het weekend het hele gezin runt. Maar door de week vertrekt hij 's morgens om half 6 als eerste naar zijn werk in het westen.

In het najaar begint de jongste te kwakkelen. Keer op keer moet Marianne afweten of Leon nou wel of niet naar het kinderdagverblijf kan. Soms springen de grootouders bij, maar die hebben ook hun eigen dingen. Marianne heft ook wel eens vrij gevraagd. Maar ze raakt door haar dagen heen. En ze raakt ook door haar energie heen.

Gisteravond had Leon opeens hoge koorts. Vannacht was zeer druk mee. Overgeven, beddengoed verschonen. Een gebroken nacht. En zorg, want wie zal morgenvroeg voor Leon zorgen als zij naar het werk moet? Marianne voelt zich verscheurd tussen haar werk en haar gezin.

Ze wil Leon niet aan de buurvrouw overlaten nu hij zo ziek is, maar ze wil er ook zijn voor haar patiënten. Wat is nu het belangrijkste haar werk of Leon? Een dilemma?